

Långsiktig planering och framtidsberäkning av Skurups kommuns äldreomsorg

Den långsiktiga planeringen och framtidsberäkningen av Skurups kommuns äldreomsorg är framtagen på uppdrag av kommunfullmäktige i syfte att få en långsiktig och bred planering för äldreomsorgen. Planen är ett stöd för att kunna planera och utveckla kommunens äldreomsorg utifrån framtida behov.

Andelen äldre ökar, deras hälsa förbättras och livslängden ökar. Prognosen för Skurups kommun är att antalet personer som är 80 år eller äldre kommer att öka med cirka 45 %, eller 354 personer, från 2019 till 2040, med en topp 2033. Det talar för ett växande behov av vård och omsorg under de kommande 10–20 åren, vilket i sin tur ställer krav på äldreomsorgen och dess planering inför framtiden. Planen bygger på ett antal beräkningar och antaganden vilka sammantaget ger en indikation på vilket håll utvecklingen går åt och vilka krav som kommer att ställas på organisationen. Planen är ingen absolut sanning utan en prognos utifrån idag kända faktorer och nu gällande ambitionsnivå.

Den långsiktiga planeringen och framtidsberäkningen av äldreomsorgen har tagits fram och utformats av Individ- och omsorgsberedningens ledamöter tillsammans med Individ- och omsorgsförvaltningens tjänstemän under ledning av Individ- och omsorgsberedningens ordförande.

1.0 Vad styr äldreomsorgen?

1.1 Nationell lagstiftning

Riksdag och regering fastställer och beslutar om övergripande mål för äldreomsorgen genom lagstiftning, nationella handlingsplaner samt anvisningar och reglementen. Staten ansvarar för tillsyn genom Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Socialstyrelsen styr, stödjer och utvecklar hälso- och sjukvården samt socialtjänsten.

De lagar som styr kommunens äldreomsorg är främst socialtjänsten (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och patientsäkerhetslagen (PSL).

1.2 Den politiska organisationen

Skurups kommuns kommunfullmäktige har det övergripande ansvaret för att äldreomsorgen i Skurups kommun genomförs i enlighet med lagar och förordningar. Individ- och omsorgsberedningen är det beredande organ som lägger fram förslag till beslut för kommunfullmäktige.

Socialnämnden, vilket i Skurups kommun utgörs av kommunstyrelsen, ansvarar enligt gällande lagstiftning för äldreomsorgen. Som beredande organ finns ett socialnämndsutskott som även hanterar den operativa dagliga driften medan kommunstyrelsen har det yttersta ansvaret.

Det kommunala pensionärsrådet (KPR) arbetar aktivt för att förbättra den kommunala verksamheten, när denne berör de äldres förhållanden i samhället.

Det kommunala tillgänglighetsrådet (TGR) är ett samverkansorgan till Skurups kommun.

1.3 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Individ- och omsorgsförvaltningens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete utgår från Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2011:9. Ledningssystemet finns för att systematiskt och fortlöpande kunna utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten.

2.0 Mål för äldreomsorgen

2.1 Nationell värdegrund från Socialtjänstlagen¹

Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

2.2 Skurups kommuns Lokala värdighetsgarantier för äldreomsorgen²

Utifrån den nationella värdegrunden har Skurups kommun tagit fram Lokala värdighetsgarantier för äldreomsorgen. Värdighetsgarantierna är en viljeinriktning för vilken kvalitet äldreomsorgen ska hålla och utgör en tydlighet för den enskilde vilken kvalitet de kan förvänta sig.

2.3 Vision³

Skurups kommun har en fastställd vision som respektive verksamhet arbetar utifrån. Utifrån visionen är ett stöddokument framtaget för att underlätta tillämpningen i det dagliga arbetet.⁴

2.4 Kommunfullmäktiges fastställda övergripande mål för verksamheten

Skurups kommuns kommunfullmäktige har fastställda övergripande mål i varje års budget⁵ som styr verksamheterna.

3.0 Vår äldreomsorg

Äldreomsorgen ska ge äldre möjlighet att leva ett normalt och självständigt liv. En förutsättning är att kommunen på olika sätt stödjer detta i samhällsplaneringen, utformar bostäder med hög tillgänglighet, har en öppen verksamhet och att det finns tillgång till hemtjänst och hemsjukvård. Vid behov ska plats i särskilt boende beviljas.

3.1 Biståndshandläggning

Biståndshandläggare tar emot ansökan om bistånd enligt SoL, för att sedan utreda ansökan och göra en bedömning huruvida behov finns av insats. Om behov av insats finns, och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, beviljas bistånd och därefter upprättar biståndshandläggare ett uppdrag som ska verkställas. Biståndshandläggare följer även upp besluten utifrån den enskildes behov och upplevelser.

¹ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453

² <https://www.skurup.se/lokala-varldighetsgarantier-for-aldreomsorgen>

³ <https://www.skurup.se/vision-2030>

⁴ <https://www.skurup.se/stoddokument>

⁵ <https://www.skurup.se/budget-och-bokslut>

Skurups kommun har fyra biståndshandläggare.

3.2 Hemtjänst

För att kunna bo kvar i ordinärt boende erbjuder kommunen hemtjänst i form av bl.a. serviceinsatser, omvårdnadsinsatser, ledsagning, anhörigstöd och daglig hemkörning av färdiglagad varm mat. Äldre kan få hjälp dygnet runt, var de än bor i kommunen. Hur insatsen ska genomföras utformas i samtal mellan hemtjänstens personal och den enskilde.

Skurups kommun har tre hemtjänstområden: Norr, Rydsgård/Skivarp och Söder.

3.3 Hemteam

Hemteamets främsta uppgift är att stödja den enskilde i att kunna bo kvar i sin bostad under trygga förhållanden. Dessutom ska man ge goda förutsättningar till att träna upp självständigheten i sin invanda miljö, så långt det är möjligt utifrån den enskildes hälsosituation. Fokus ligger på att motivera och stärka den enskilde och att möjliggöra en trygg hemgång till exempel efter en sjukhusvistelse.

Skurups kommun har undersköterskor som arbetar i hemteamet.

3.4 Särskilt boende

Särskilda boenden är bostäder avsedda för personer med varaktiga och omfattande behov som inte kan tillgodoses i ordinärt boende. Faktorer som också vägs in i helhetsbedömningen är bland annat otrygghet och isolering. I det särskilda boendet finns det personal på plats dygnet runt som ger service, omvårdnad och tillsyn.

Skurups kommun har tre särskilda boenden: Bruksgården, Flintebro och Lillgården. Ett fjärde särskilt boende kommer att byggas och drivas i privat regi med start 2023, där kommunen har tillsynsansvar.

3.5 Korttidsboende

Korttidsboende är ett tillfälligt boende för personer som inte klarar sig i ordinärt boende, är utskrivningsklara från sjukhuset men behöver mer tid att återhämta sig efter sjukdom eller för personer med närstående som behöver avlösning i omvårdnadsarbetet.

3.6 Servicelägenheter

Service­lägenheter är marklägenheter med rymliga hygienutrymmen och som är lättillgängliga.

Skurups kommuns servicelägenheter finns i anslutning till Flintebro.

3.7 Trygghetsboende

Trygghetsboende kan vara ett alternativ för äldre som önskar ökad trygghet och närhet till andra. På samtliga trygghetsboenden finns det tillgång till trygghetsvård.

Skurups kommun har två trygghetsboenden: Gladan på Fiskaregatan och Tryggve på Tegelgatan.

3.8 Dagverksamhet

Syftet med dagverksamhet är att genom aktiva dagar med social samvaro underlätta för den äldre att bo kvar i ordinärt boende. Det finns även en dagverksamhet för personer med demenssjukdom, Gläntan, vars syfte är att tillvarata och bibehålla de äldres egna resurser, ge dem en meningsfull dag och underlätta för närstående.

Skurups kommun har dagverksamheter på Bruksgården, på Ramsboområdet i Skivarp samt Kristallen på Flintebro.

3.9 Anhörigstöd

Anhörigstöd erbjuds till alla över 18 år som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre. Anhörigstöd kan bestå av samtalsgrupper, enskilda samtal, mötesplatser, utbildningar och föreläsningar eller andra hälsoinsatser/må bra-aktiviteter. Det finns även föreningar och organisationer som hjälper till och underlättar för anhöriga.

Skurups kommun har anhörigsamordnare vars uppdrag är att samordna och utveckla anhörigstödet, ge råd och stöd anpassat till den enskildes livssituation. Skurups kommun har även anhörigombud i personalgrupperna i hemtjänsten och på kommunens särskilda boenden.

3.10 Förebyggande hembesök

Avsikten med uppsökande verksamhet är att förebygga ohälsa och fallskador. Det skickas ut ett brev från kommunen där äldre erbjuds hembesök. Det är frivilligt att medverka och kostar ingenting.

Skurups kommun erbjuder förebyggande hembesök för personer 80 år eller äldre som inte har insatser från hemtjänsten eller hemsjukvården.

3.11 Hemsjukvård

Hemsjukvård innebär vård och behandling i såväl ordinärt boende som i särskilt boende för de personer som av hälsoskäl inte kan ta sig till vårdcentral. Vård och behandling utförs av sjuksköterska, undersköterska eller vårdbiträde. Vårdcentralens läkare gör hembesök i samarbete med kommunens sjuksköterska. Insatser kan också utföras av arbetsterapeut eller fysioterapeut.

Äldre kan bland annat få hjälp med läkemedelshantering, såromläggning, provtagning, rehabilitering och vård i livets slutskede.

Målet med hemsjukvård är att äldre ska ha en god livskvalitet och kunna fortsätta leva ett självständigt liv. Kommunen har hälso- och sjukvårdsansvar för den hälso- och sjukvård upp till och med sjuksköterskenivå som bedrivs i ordinärt boende eller särskilt boende.

Hemsjukvården i Skurups kommun är tillgänglig dygnet runt, alla dagar i veckan.

3.12 Hjälpmedel

De som behöver hjälpmedel för att förflytta sig eller på andra sätt klara sin dagliga livsföring finns möjlighet att hyra hjälpmedel av kommunen. Det är arbetsterapeut eller fysioterapeut som utifrån

medicinsk behovsbedömning provar ut och förskriver de hjälpmedel som behövs, samt instruerar hur hjälpmedlet ska användas. Region Skåne ansvarar för vissa hjälpmedel.

4.0 Demografisk utveckling

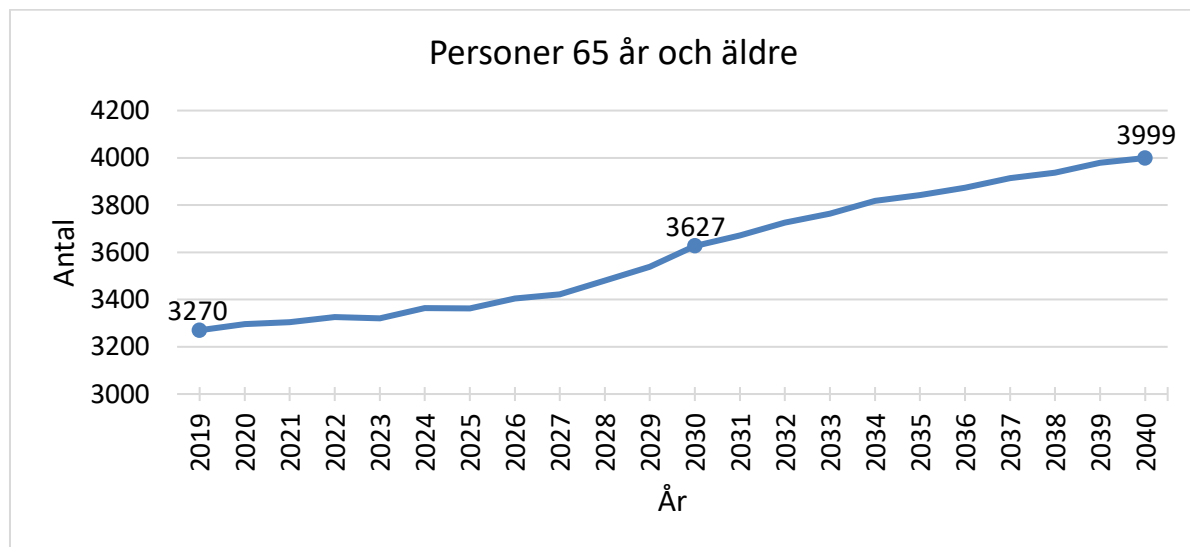
År 2019 var 70 813 personer 80 år eller äldre i Skåne. Åldersgruppen förväntas öka till 98 201 personer år 2029, vilket motsvarar en ökning på 38,68 % (27 388 personer). Befolkningsökningen ligger lite över rikets förväntade utveckling för samma period. Även om antalet äldre ökar har dödligheten i olika åldrar minskat och fler lever allt längre. Medellivslängden förväntas öka med i genomsnitt ett år per decennium⁶.

4.1 Befolkningsprognos 2019–2040⁷

Skurups kommuns befolkningsprognos visar följande:

4.1.1 Personer 65 år och äldre

År 2019 var 3260 personer 65 år och äldre. Åldersgruppen förväntas öka till 3999 personer år 2040, motsvarande en ökning på 22,3 % (729 personer).

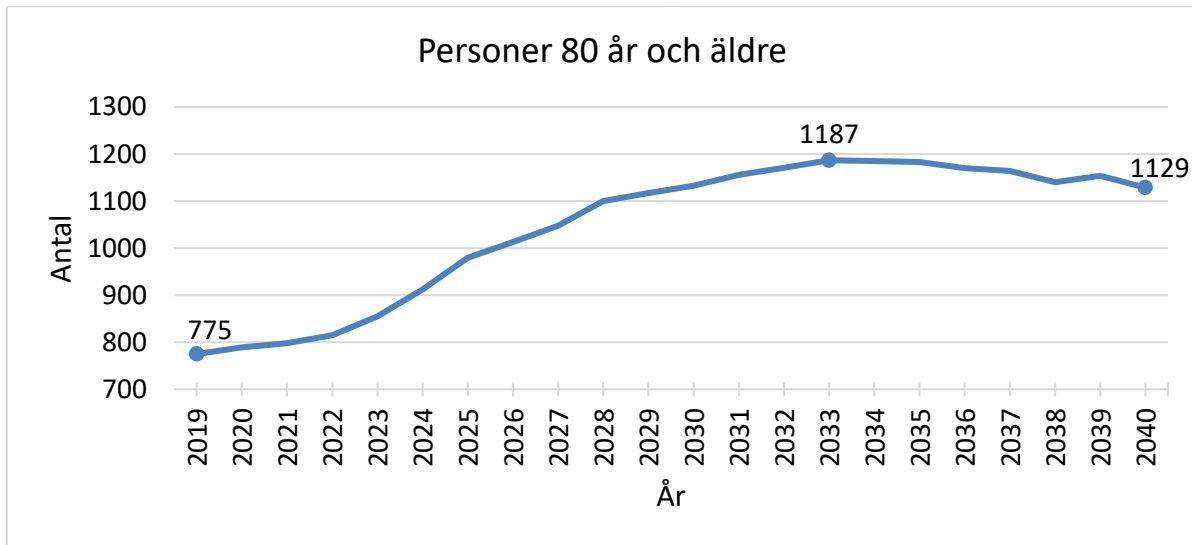

4.1.2 Personer 80 år och äldre

År 2019 var 775 personer 80 år och äldre. Åldersgruppen förväntas öka till 1187 personer år 2033, motsvarande en ökning på 53,2 % (412 personer), innan kurvan sedan förväntas vända svagt nedåt igen. År 2040 förväntas antalet personer 80 år och äldre vara 1129 personer, motsvarande en ökning på 45,7 % i förhållande till 2019.

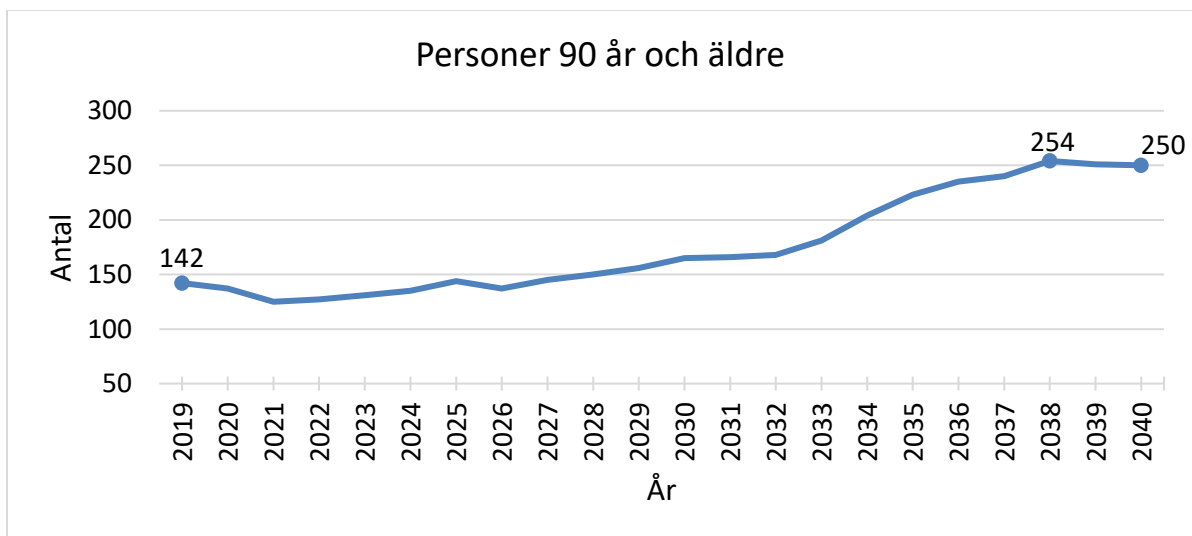
⁶ <https://utveckling.skane.se/publikationer/rapporter-analyser-och-prognoser/skanes-befolkningsprognos-20202029/>

⁷ Befolkningsprognos från KAAB Prognos 2020-10-03, se bilaga 1

4.1.3 Personer 90 år och äldre

År 2019 var 142 personer 90 år och äldre. Åldersgruppen förväntas öka till 254 personer år 2038, motsvarande en ökning på 78,9 % (112 personer). År 2040 förväntas antalet personer 90 år och äldre vara 250 personer, motsvarande en ökning på 76,1 % i förhållande till 2019.

5.0 Framtida behov av äldreomsorgen

Den demografiska utvecklingen ger en klar och tydlig indikation på att äldreomsorgen kommer att behöva expanderas. Antalet äldre ökar och fler lever allt längre. Det ställer höga krav på kommunen att finna former för hur morgondagens äldreomsorg ska kunna möta de äldres behov.

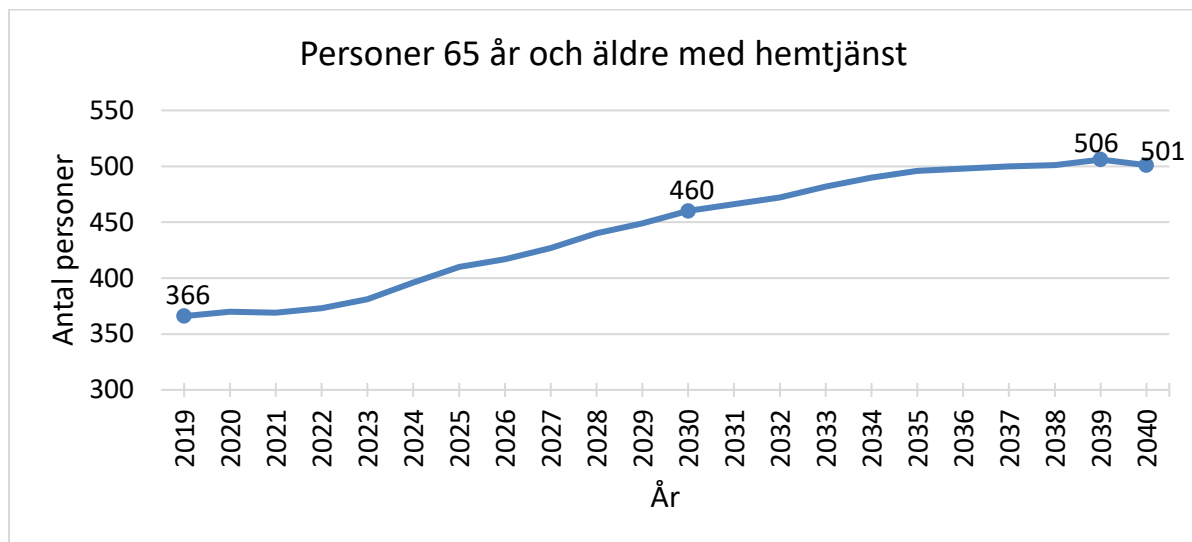
5.1 Hemtjänst i ordinärt boende

Det framtida behovet av hemtjänst i ordinärt boende är beräknat utifrån att hemtjänstbehoven inom åldersgrupperna fortsätter vara densamma. Underlaget i kommande beräkningar är baserade på den procentuella andelen av personer som hade hemtjänst⁸ under 2019.

Personer med stora behov som väljer att bo kvar i ordinärt boende förväntas öka, vilket kan göra att hemtjänstbehovet ökar mer än vad som visas i nedanstående tabeller.

5.1.1 Personer 65 år och äldre med hemtjänst

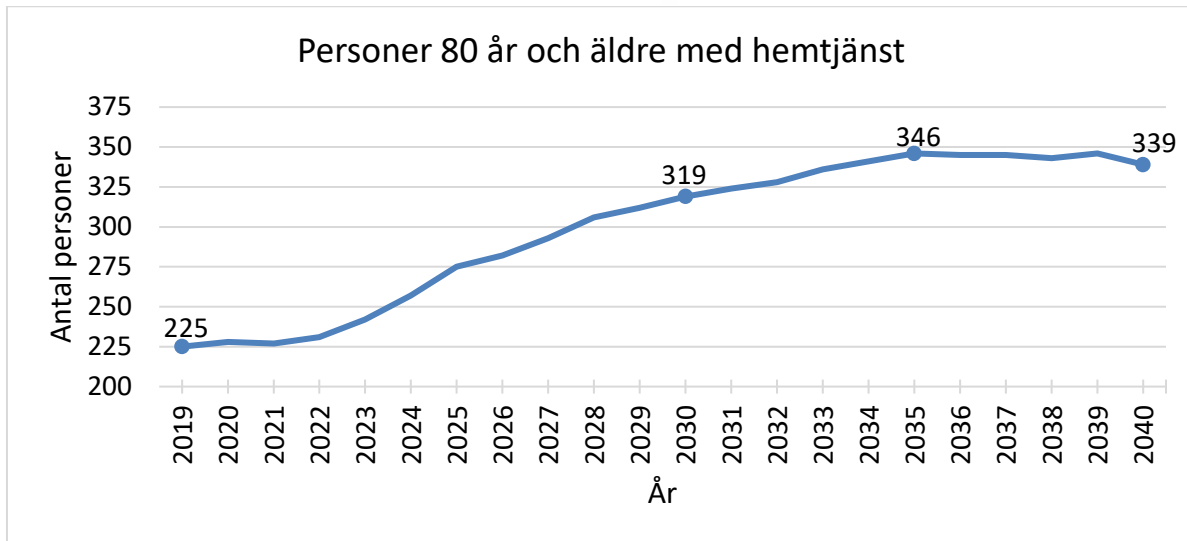
År 2019 hade 366 personer 65 år och äldre hemtjänst. År 2040 förväntas antalet personer 65 år och äldre som har hemtjänst att öka till 501 personer, motsvarande en ökning på 36,89 % (135 personer).

5.1.2 Personer 80 år och äldre med hemtjänst

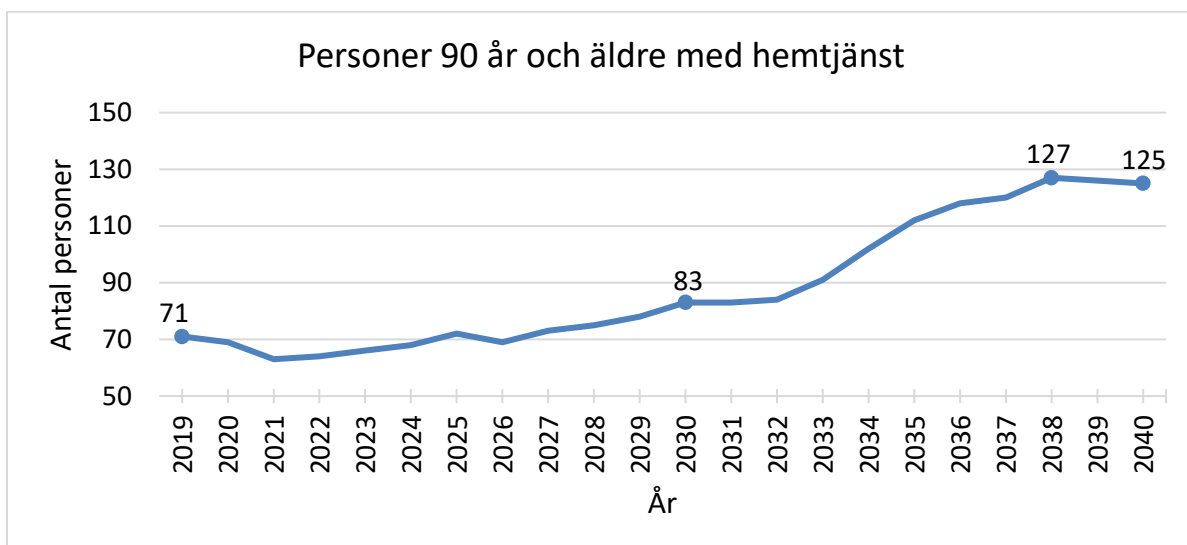
År 2019 hade 225 personer 80 år och äldre hemtjänst. År 2040 förväntas antalet personer 80 år och äldre med hemtjänst att öka till 339 personer, motsvarande en ökning på 50,67 % (114 personer).

⁸ I kommande statistik ingår ej insatserna ledsagning, avlösarservice, hemteam, trygghetslarm, och matdistribution.

5.1.3 Personer 90 år och äldre med hemtjänst

År 2019 hade 71 personer 90 år och äldre hemtjänst. År 2040 förväntas antalet personer 90 år och äldre med hemtjänst att öka till 125 personer, motsvarade en ökning på 76,06 % (54 personer).

5.1.4 Hemtjänsttimmar 2019

Under 2019 beviljades totalt 92 124 hemtjänsttimmar till 366 personer 65 år och äldre i Skurups kommun. Personer mellan 65–79 år fick i genomsnitt 216 timmar hemtjänst per år. Personer mellan 80–89 år fick i genomsnitt 252 timmar hemtjänst per år. Personer 90 år och äldre fick i genomsnitt 323 timmar hemtjänst per år.

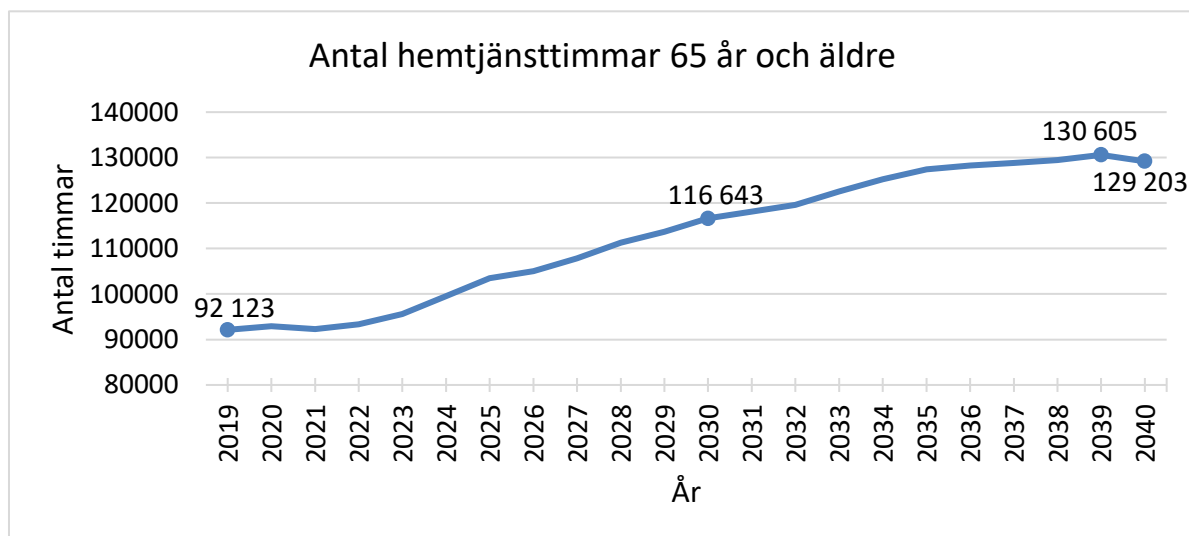

2019					
Åldersgrupp	Antal personer	Som har hemtjänst	% har hemtjänst	Antal hemtjänst-timmar per år	Genomsnitt antal timmar per år och person
65–79	2495	141	5,65 %	30 418 h/år	216 h/år/person
80–89	633	154	24,33 %	38 770 h/år	252 h/år/person
90 -	142	71	50 %	22 936 h/år	323 h/år/person
Summa/ genomsnitt	3270	366	11,19 %	92 124 h/år	252 h/år/person

5.1.5 Hemtjänsttimmar 2040

Tabellen nedan visar beräknat antal hemtjänsttimmar år 2040, om det genomsnittliga antalet timmar per person och åldersgrupp kvarstår. Om hemtjänstbehoven inom åldersgrupperna fortsätter vara densamma, och antalet timmar per år och per person blir oförändrad, innebär det att antalet hemtjänsttimmar per år kommer att öka med 40,25 % (37 079 timmar) till år 2040. För personer 80 år och äldre beräknas antalet hemtjänsttimmar per år att öka med 52,75 % (32 549 timmar) till 2040. För personer 90 år och äldre beräknas antalet hemtjänsttimmar per år att öka med 76,06 % (17 444 timmar).

2040					
Åldersgrupp	Antal personer	Som har hemtjänst	% har hemtjänst	Antal hemtjänst-timmar per år	Genomsnitt antal timmar per år och person
65–79	2870	162	5,65 %	34 948 h/år	216 h/år/person
80–89	879	214	24,33 %	53 875 h/år	252 h/år/person
90 -	250	125	50 %	40 380 h/år	323 h/år/person
Summa/ genomsnitt	3999	501	12,53 %	129 203 h/år	258 h/år/person

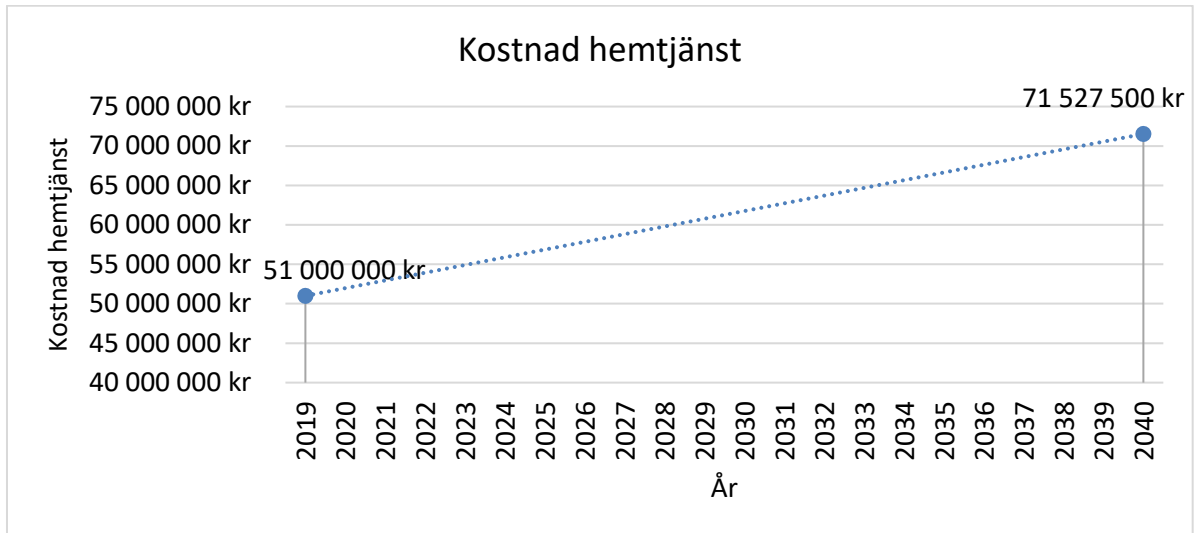

5.1.6 Kostnad hemtjänst

Kostnaderna för hemtjänsten förväntas att öka i samma takt som antalet hemtjänsttimmar ökar, vilket innebär att kostnaderna förväntas öka med 40,25 % till år 2040.

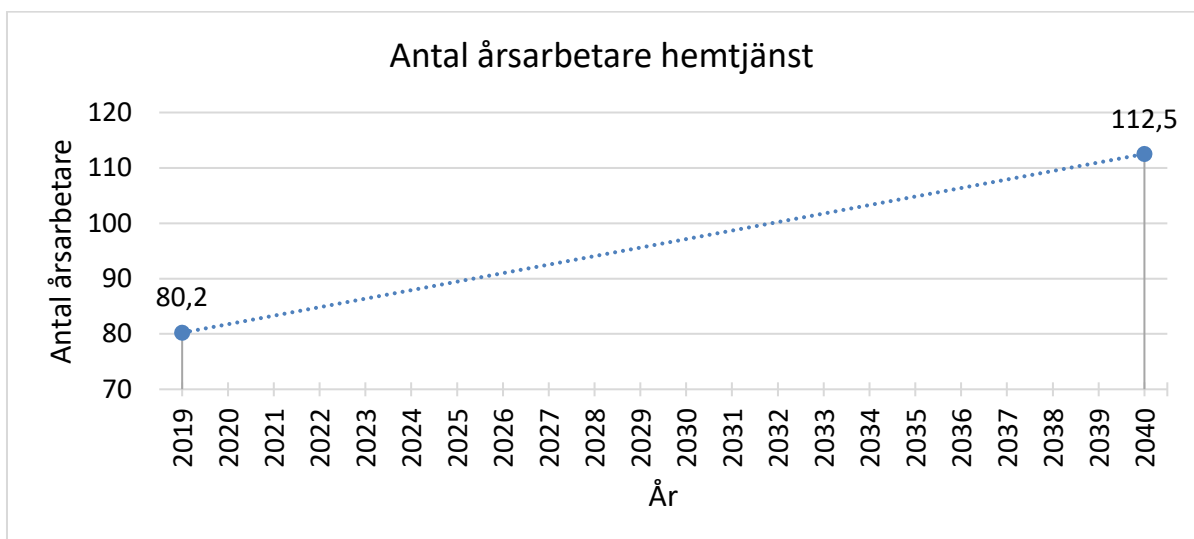
År 2019 var kostnaden för hemtjänsten 51 miljoner kronor. År 2040 förväntas kostnaderna för hemtjänsten att öka till 71,5 miljoner kronor, motsvarande en ökning på 40,25 % (20,5 miljoner kronor). Den genomsnittliga ökningen av kostnaderna blir cirka 1 miljon kronor per år fram till år 2040. I beräkningarna har hänsyn inte tagits till inflation och löneökningar.

5.1.7 Antal årsarbetare hemtjänst

Antal årsarbetare som arbetar inom hemtjänsten förväntas att öka i samma takt som antalet hemtjänststimmar ökar, vilket innebär att antalet årsarbetare inom hemtjänsten förväntas öka med 40,25 % till år 2040.

År 2019 arbetade 80,2 årsarbetare inom hemtjänsten. År 2040 förväntas antalet årsarbetare inom hemtjänsten att öka till 112,5 årsarbetare, motsvarande en ökning på 40,25 % (32,3 årsarbetare). Den genomsnittliga ökningen av årsarbetare blir cirka 1,6 årsarbetare per år.

5.2 Hemsjukvård i ordinärt boende

Ett annat område där behoven ökar och förändras är inom hemsjukvården där sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter arbetar. Ungefär hälften av hemsjukvårdens personal arbetar mot ordinärt boende, den andra halvan mot särskilt boende. Cirka 75 % av hjälpmedelskostnaderna infaller för ordinärt boende.

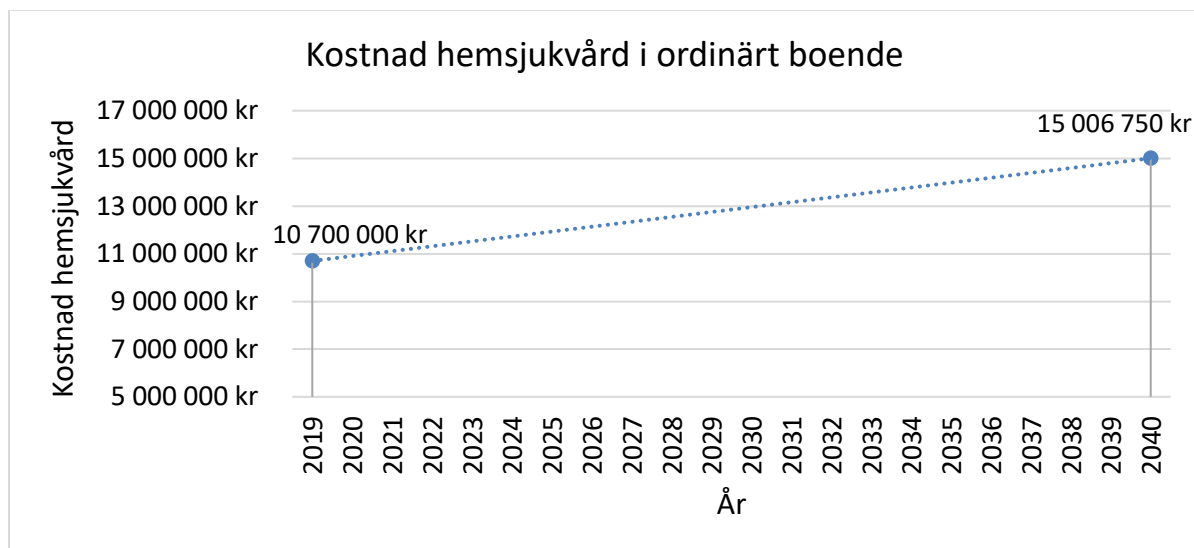
Allt fler får vård och omsorg i ordinärt boende. Den kommunala hemsjukvården omfattar allt fler multisjuka personer med komplexa vårdbehov och alltmer avancerade och kvalificerade hälso- och sjukvårdsinsatser, bland annat till följd av att patienter skrivs ut snabbare från sjukhusen och de tekniska möjligheterna att ge vård i ordinärt boende har ökat⁹

Om det sker en förändring i ansvarsfördelningen mellan region och kommun, så kan behovet av legitimerad personal förändras i förhållande till nedanstående beräkningar.

5.2.1 Kostnad hemsjukvård i ordinärt boende

Kostnaderna för hemsjukvården¹⁰ förväntas öka i samma takt som antalet hemtjänststimmar och behovet av hemtjänst ökar, vilket innebär att kostnaderna förväntas öka med 40,25 % till år 2040.

År 2019 var kostnaden för hemsjukvård i ordinärt boende 10,7 miljoner kronor. År 2040 förväntas kostnaderna för hemsjukvården i ordinärt boende att öka till 15 miljoner kronor, motsvarande en ökning på 40,25 % (4,3 miljoner kronor). Den genomsnittliga ökningen av kostnaderna blir cirka 215 000 kronor per år fram till år 2040. I beräkningarna har hänsyn inte tagits till inflation och löneökningar.

⁹ <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2020-3-6603.pdf>

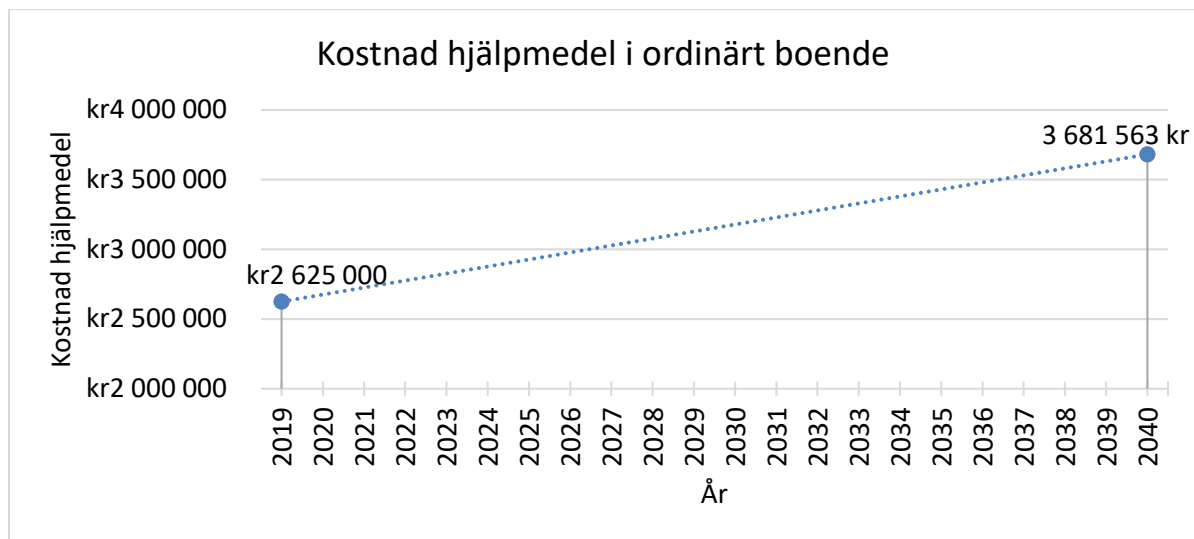
¹⁰ Legitimerad personal som sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter

5.2.2 Kostnad hjälpmedel i ordinärt boende

Kostnaderna för hjälpmedel som används i ordinärt boende förväntas öka i samma takt som antalet hemtjänsttimmar och behovet av hemtjänst ökar, vilket innebär att kostnaderna förväntas öka med 40,25 % till år 2040.

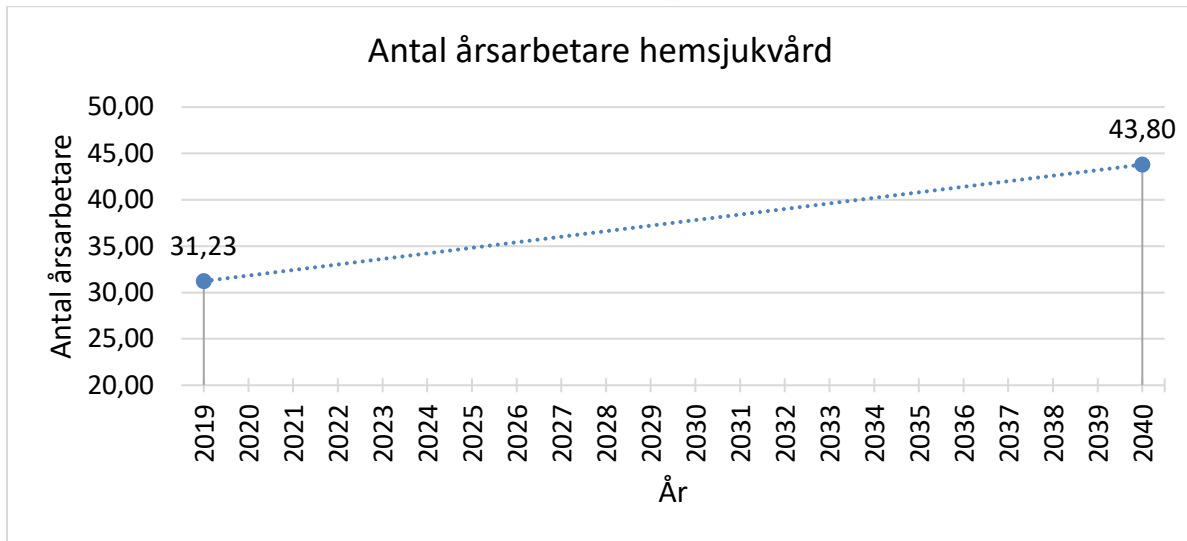
År 2019 var kostnaden för hjälpmedel i ordinärt boende cirka 2,6 miljoner kronor. År 2040 förväntas kostnaderna för hjälpmedel att öka till cirka 3,7 miljoner kronor, motsvarande en ökning på 40,25 % (ca 1,06 miljoner kronor). Den genomsnittliga ökningen av kostnaderna blir cirka 53 000 kronor per år fram till år 2040. I beräkningarna har hänsyn inte tagits till inflation och löneökningar.

5.2.3 Antal årsarbetare hemsjukvård

Antal årsarbetare som arbetar inom hemsjukvården förväntas att öka i samma takt som hemsjukvården ökar, vilket innebär att antalet årsarbetare inom hemsjukvården förväntas öka med 40,25 % till år 2040.

År 2019 arbetade 31,23 årsarbetare inom hemsjukvården. År 2040 förväntas antalet årsarbetare inom hemsjukvården att öka till 43,8 årsarbetare, motsvarande en ökning på 40,25 % (12,57 årsarbetare). Den genomsnittliga ökningen av årsarbetare blir cirka 0,63 årsarbetare per år.

5.3 Särskilt boende

Efterfrågan av särskilt boende har minskat under åren, då fler personer väljer att bo kvar i ordinärt boende under längre tid med hjälp av hemtjänst och hemsjukvård. Det är främst personer med demenssjukdom och personer med komplex sjukdomsbild som förväntas ha behov av plats i särskilt boende.

Forskning från Alzheimerfonden visar att 8 % av alla som är 65 år eller äldre, 20 % av alla över 80 år och nästan hälften av alla som är 90 år eller äldre har en demenssjukdom.¹¹

Det framtida behovet av särskilt boende kommer delvis bero på hur många trygghetsbostäder som byggs eftersom behovet av särskilt boende ibland grundar sig på trygghetsfaktorer.¹²

Idag har Skurups kommun 114 antal platser i särskilt boende. Inkluderat i dessa är fyra (4) korttidsplatser samt in- och utflyttningsmarginal. Det framtagna förväntade behovet av särskilt boende har tagits fram genom att ta ett medelvärde av RKA¹³:s prognos¹⁴ och vår egen prognos¹⁵. Nedan framräknat behov inkluderar korttidsplatser och in- och utflyttningsmarginaler.

År 2019 var vårt behov av särskilt boendeplatser 116 st. Vid 2023 ser vi en markant ökning av behovet fram till år 2033 där vi prognosticerar ett behov av 175 platser. År 2040 har vi ett förväntat behov av 168 platser i särskilt boende, motsvarande en ökning på 44,83 % (52 platser) från 2019.

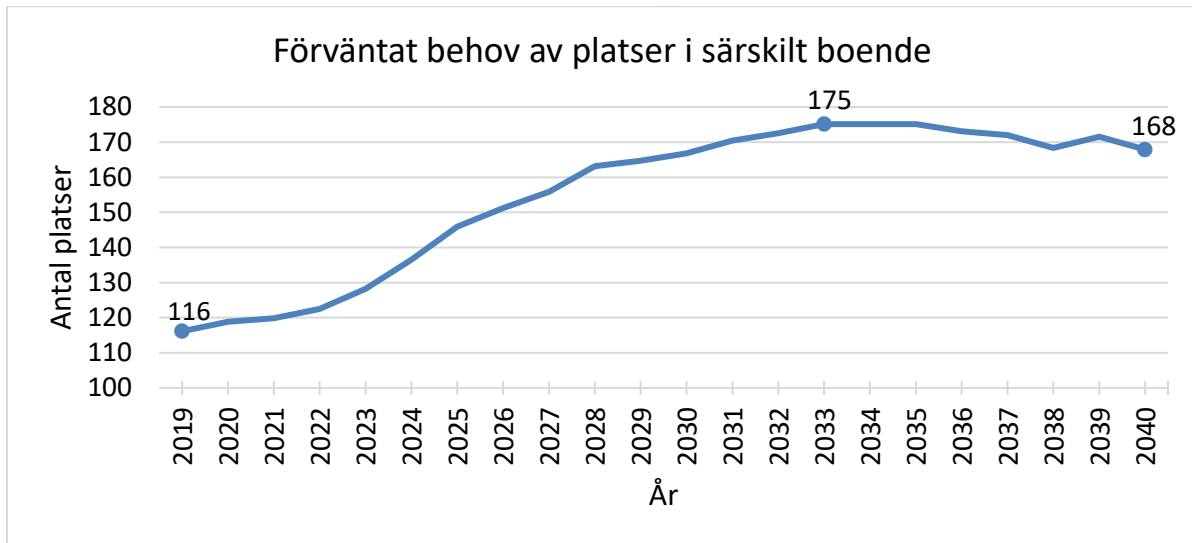
¹¹ <https://www.alzheimerfonden.se/demenssjukdom>

¹² Boendeutredning särskilt boende t o m 2026, Handling # 4 i ärende KS 2018.317

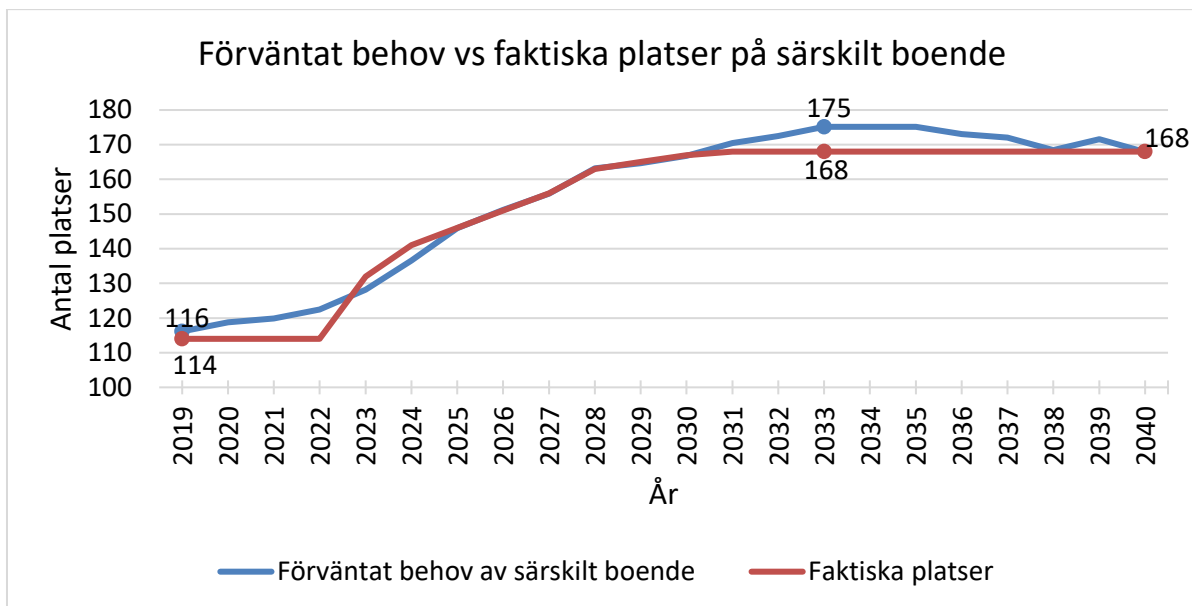
¹³ Rådet för främjande av kommunala analyser

¹⁴ <http://rka.nu/analys/stodochomsorg/kollpaaldreomsorgen.2673.html> inklusive 10 % för korttid och in- och utflyttningsmarginal

¹⁵ <http://rka.nu/analys/stodochomsorg/kollpaaldreomsorgen.2673.html> inklusive 15,3 % för korttid och in- och utflyttningsmarginal

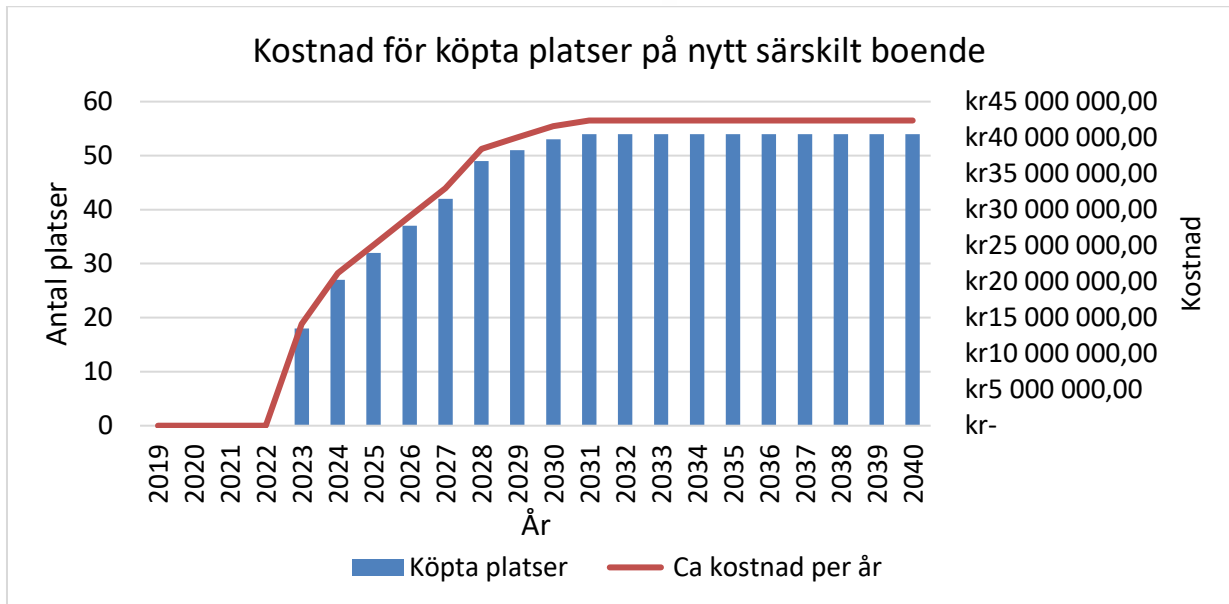

Skurups kommun har genomfört en totalentreprenadsupphandling av ett särskilt boende som ska drivas i privat regi. Det nya särskilda boendet kommer att innehålla 54 lägenheter. Detta bidrar till att vi täcker vårt prognosticerade behov av platser i särskilt boende fram till år 2040. Om behovet blir högre än beräknat, finns möjlighet att använda ytterligare lägenheter, som idag används av annan verksamhet.

5.3.1 Kostnad för köpta platser på nytt särskilt boende

Kostnaderna för särskilt boende beräknas utifrån den ungefärliga kostnaden av köpta platser i det nya privatägda särskilda boendet med utgångspunkt från vårt förväntade behov av särskilt boende. År 2023 köper vi 18 platser, motsvarande en kostnad på cirka 14,1 miljoner kronor. Den årliga kostnadsökningen följer sedan tabellen nedan där vi från år 2031 planeras köpa 54 platser, motsvarande en kostnad på cirka 42,4 miljoner kronor per år.

5.3.2 Andel på särskilt boende

I tidigare utredningar har det konstaterats att Skurups kommun har det antal lägenheter som överensstämmer med det ungefärliga genomsnittet i andra skånska kommuner. Vid jämförelse med närliggande kommuner så ligger Skurup i dagsläget på samma nivå.¹⁶

Andel på särskilt boende i jämförelse med närliggande kommuner						
2019	Skurup	Sjöbo	Tomelilla	Simrishamn	Ystad	Svedala
Andel säbo 65-79 år	0,46 %	0,74 %	1 %	0 %*	0 %*	0,76 %
Andel säbo 80 + år	11,81 %	9,72 %	12,45 %	0 %*	10,33 %	11,65 %

2018	Skurup	Sjöbo	Tomelilla	Simrishamn	Ystad	Svedala
Andel säbo 65-79 år	0,63 %	0,70 %	1 %	1,01 %	1 %	0,70 %
Andel säbo 80 + år	10,94 %	10,29 %	13,32 %	12,59 %	11,07 %	11,88 %

* Har inte rapporterat in underlag i RKA:s prognos¹⁷

5.4 Trygghetsboende och andra boendeformer

I dagsläget har Skurups kommun 38 stycken trygghetsboenden som drivs av det kommunala bostadsbolaget Skurupshem. Under 2019 sökte 454 personer till Skurupshems trygghetsbostäder, vilket visar att önskemålet och viljan att bo i trygghetsbostäder är väldigt stor i Skurups kommun.

När kommunens andra trygghetsboende startade, ökade intresset och därmed kön/ansökningarna till trygghetsboende väsentligt.

¹⁶ Boendeutredning särskilt boende t o m 2026, Handling # 4 i ärende KS 2018.317

¹⁷ <http://rka.nu/analys/stodochomsorg/kollpaaldreomsorgen.2673.html>

Önskan om ytterligare trygghetsboende som är anpassat för funktion, bekvämlighet och trivsel aktualiseras ständigt av kommuninvånare. Trygghetsboende är ett bra boendialternativ för kommuninvånarna utifrån trygghetsaspekter samtidigt som att det utifrån arbetsmiljöaspekter är bra när personer med behov av hemtjänst bor i moderna och tillgängliga lägenheter.¹⁸

En för liten tillgång av trygghetsbostäder kan resultera i ett ökat tryck på hemtjänsten och innebära att personer bor kvar i bostäder som inte är anpassade för deras åldrande eller deras ökade behov av vård och omsorg.

I oktober 2020 gjorde Skurupshem med hjälp av Origo Group en undersökning bland personer 65 år och äldre som bor i Skurups kommun¹⁹. Syftet med studien var att kartlägga intresset för trygghetsboende samt få information om den aktuella målgruppens önskemål av ett trygghetsboende i Skurups kommun. 85 % (182 av 214 svarande) hade hört talas om konceptet trygghetsboende för äldre. 43 % (92 personer) skulle absolut/troligen vara intresserad av att flytta till trygghetsboende om det finns en passande lägenhet med en acceptabel hyra. Fördelarna med att bo i ett trygghetsboende ansåg de svarande var att det finns personal på plats, att de kan få hjälp och service vid behov samt att det skapar en gemenskap och närhet till andra personer. De viktigaste aspekterna vid byte av bostad ansåg de bl.a. vara att trygghetsboendet var en marklägenhet med uteplats, tillgång till parkering samt att boendet ligger centralt och har nära till apotek, affärer och vårdcentral. Störst intresse var det för 2- och 3-rumslägenheter, så länge boendet ligger på en acceptabel hyresnivå.

Enkätundersökningen visar att det utifrån intresset finns en brist på trygghetsboenden och andra anpassade och tillgängliga bostäder för äldre i kommunen. Med ett varierat utbud av tillgängliga bostäder kan benägenheten att planera för sin ålderdom öka samt generera igång processer i flyttkedjan. Enkätundersökningen visar även att merparten av de svarande upplever att föreslagen hyra²⁰ är alldeles för hög vilket kräver kommunikation och information kring fördelarna i trygghetsboendet och att dessa fördelar ingår i hyran vilket innebär besparing på andra utgifter.

5.5 Personal

I takt med att behovet av hemtjänst, hemsjukvård och särskilt boende ökar, kommer även personalbehovet att öka. Samtidigt som många undersköterskor och vårdbiträden planeras gå i pension under de kommande åren, vilket bidrar till ökat rekryteringsbehov.²¹ I Skurups kommun är det 71 undersköterskor, vårdbiträde, och legitimerad personal som fyller 65 år fram till år 2030²².

¹⁸ Boendeutredning särskilt boende t o m 2026, Handling # 4 i ärende KS 2018.317

¹⁹ Rapport Nybyggnation Skurupshem 2020, se bilaga 2

²⁰ 5800 kronor för en 1-rumslägenhet. 7500 kronor för en 2-rumslägenhet på 54 m². 7900 kronor för en 2-rumslägenhet på 65 m². 8900 kronor för en 3-rumslägenhet.

²¹ <https://www.kommunal.se/bransch/aldreomsorg>

²² 1 person 2020, 6 personer 2021, 4 personer 2022, 5 personer 2023, 6 personer 2024, 9 personer 2025, 3 personer 2026, 7 personer 2027, 14 personer 2028, 8 personer 2029, 8 personer 2030.

Det finns en risk för framtida obalans mellan tillgång och efterfrågan på legitimerad utbildad personal. Enligt resultatet av Arbetskraftsbarometern 2020²³, finns det mycket stor brist på nyexaminerade och yrkeserfarna sjuksköterskor, stor brist på yrkeserfarna arbetsterapeuter och brist på yrkeserfarna fysioterapeuter. Om det kommunala ansvaret utökas i framtiden kan behovet av legitimerad personal, att öka än mer.

I takt med att behovet av äldreomsorg ökar och verksamheterna växer, behöver det även ske en ökning av strategiska tjänster så som chefer, biståndshandläggare och administrativt stöd.

Specialistutbildade undersköterskor som genom Yrkehögskoleutbildning får fördjupade kunskaper inom exempelvis psykiatri, demens och välfärdsteknologi kan vara ett sätt att rusta verksamheten för att möta framtidens äldreomsorg.

Det sker en ökning av personer 65 år och äldre som är multisjuka, har komplexa vårdbehov och kräver mer kvalificerade hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet. En sådan utveckling ställer större krav på både resurser och kompetensförsörjning av personal i äldreomsorgen. Även införandet av ny välfärdsteknik och ökad psykisk ohälsa bland äldre bidrar till ökade krav.²⁴

Planeringen av morgondagens äldreomsorg måste utgå från varje persons skilda behov och anpassas till en ökad heterogenitet. Det är en utmaning för äldreomsorgen att individanpassa för den mångfald som finns bland personer 65 år och äldre. Kommunen måste hantera de krav som ställs på individuellt anpassade insatser, men också organisera verksamheten så att resurser utnyttjas effektivt och kommer fler till del. Insatserna inom äldreomsorgen måste bli mer flexibla, mer anpassade utifrån den enskildes villkor och önskemål samt erbjuda mer valfrihet inom olika tjänster.

6.0 Hur kan framtidens äldreomsorg underlätta "Flyttkedjan"?

De alternativ som finns på den lokala bostadsmarknaden avgör vilka flyttmönster som uppstår. Bristen på attraktiva och prisvänliga alternativ för äldre försvårar flyttkedjan.

Ökade antal trygghetsbostäder och andra former av attraktiva, trygga, tillgängliga och ändamålsenliga bostäder är en förutsättning för att kunna möta framtidens äldreomsorg. Det behövs ett varierat utbud av bostäder som är attraktiva för seniorer och som fungerar att åldras i, samtidigt som det frigörs bostäder för yngre hushåll.

Information om hur de äldre kan beräkna sina boendekostnader och information om vilka olika former av boenden som finns tillgängliga, kan påverka äldres beslut om att bo kvar eller flytta. Med information och mer kunskap om boendekostnader och bostadsbidrag kan äldre få en bättre

²³ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/analyser-och-prognoser-om-utbildning-och-arbetsmarknad/arbetskraftsbarometern/pong/publikationer/arbetskraftsbarometern-2020-vilka-utbildningar-ger-jobb/?publobjid=30482>

²⁴ <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2020-3-6603.pdf>

helhetsbild över vilka alternativ de har. Lättillgänglig information kan bidra till att fler personer flyttar innan akut behov uppstår som kan försvåra flytten.

Enligt Skurupshems undersökning i oktober 2020²⁵ svarade 75 % (160 av 214 personer) att de bodde i en villa/radhus/gård/eget hus. 43 % (92 personer) skulle absolut/troligen vara intresserad av att flytta till trygghetsboende om det finns en passande lägenhet med en acceptabel hyra. I teorin hade det kunnat vara 92 personer som hade valt att flytta från sitt nuvarande boende (till största del villa/radhus/gård/eget hus) till ett trygghetsboende. Om det finns attraktiva, lättskötta och prisvänliga alternativ, så kan många välja att sälja villan och flytta, vilket skulle resultera i en mer rörlig flyttkedja.

Med en aktiv flyttkedja, där äldre personer väljer att flytta från sina villor (exempelvis till trygghetsboende) och personer i arbetsför ålder flyttar till och inom kommunen kan det även bidra till personalförsörjningen samt generera mer skatteintäkter för kommunen.

Tillgång till trygghetsboenden är en möjlighet för att kunna möta personer som inte bor tillgänglighetsanpassat idag, som inte är i behov av särskilt boende, men har mindre vårdbehov. Genom ökad tillgång till bl.a. trygghetsboenden, skulle bostadsmarknaden i sin helhet bli mer rörlig.

7.0 Vad kommer att krävas inom framtida äldreomsorg?

Framtidens äldreomsorg kommer att kräva en utökning av så gott som alla verksamheter och förebyggande insatser i äldreomsorgen, med anledning av den ökade äldre befolkningen. Framförallt är det personer 80 år och äldre som kommer att påverka framtidens behov av vård och omsorg eftersom vårdbehovet ökar med stigande ålder. Förebyggande åtgärder och rehabilitering kommer spela en viktig roll för en fortsatt positiv utveckling av de äldres funktionsnivå.

I takt med att antalet äldre ökar kommer även kostnaderna för äldreomsorgen att öka. Den genomsnittliga kostnadsökningen för hemtjänst förväntas bli ca 1 miljon kronor per år. Den genomsnittliga kostnadsökningen för hemsjukvården förväntas bli ca 215 000 kronor per år. Den genomsnittliga kostnadsökningen för hjälpmedel förväntas bli ca 53 000 kronor per år. Sammanlagt blir det en genomsnittlig kostnadsökning för äldreomsorgen (exklusive särskilt boende) på ca 1,3 miljoner kronor per år, för att möta det ökade behovet. I beräkningarna har hänsyn inte tagits till inflation och löneökningar.

Kostnadsökningen för särskilt boende framgår av kapitel 5.3.1.

Insatserna inom äldreomsorgen hänger ihop, påverkar och får följd effekter av varandra. Tillgången på bland annat trygghetsboende, dagverksamhet och anhörigstöd kan påverka utvecklingen och behovet av hemtjänst samt när behovet av en plats på särskilt boende blir aktuellt.

²⁵ Rapport Nybyggnation Skurupshem 2020, se bilaga 2

Allt fler äldre bor idag kvar i ordinärt boende, även med omfattande och komplexa behov av vård och omsorg.²⁶ Dessa faktorer, tillsammans med att antalet äldre ökar medför att det kommer behövas en utökning av bland annat hemtjänst, hemsjukvård och rehabilitering. Beroende på om förändringar sker i ansvarsfördelningen mellan region och kommun, så kan hemsjukvårdens behov förändras.

Genom samverkan och samlokalisering kan effektivisering och samarbete ske i äldreomsorgen. En samordnad hemtjänst och hemsjukvård kan ge bättre förutsättningar för den enskilde som vill bo kvar i ordinärt boende. Samverkan och samlokalisering kan möjliggöra synergieffekter och teamarbete för att möta framtidens äldreomsorg.

Många äldre bor idag i bostäder som inte är optimala för deras åldrande. Det kan vara ekonomiska skäl som utgör hinder för äldre som behöver flytta till ett mer funktionellt boende. Om man flyttar från en skuldfri villa, äldre hyresrätt till en nyproducerad hyresrätt eller bostadsrätt ökar boendekostnaden betydligt. De alternativ som står till buds är sällan attraktiva ur den äldres synvinkel. Det som efterfrågas bland dem som överväger att sälja en mindre funktionell bostad är lägenheter i centralt läge med låg hyra/månadskostnad och som är belägna i fastigheter med god tillgänglighet. Höga kostnader för nyproduktion utgör ett bekymmer när det gäller bostadsförsörjningen för äldre.

Trygghetsbostäder kan byggas av såväl kommunens fastighetsbolag som privata fastighetsägare. Kommunens delansvar i trygghetsboenden är trygghetsvärd.

Det finns förhoppningar om att trygghetsboenden, genom att underlätta social samvaro, skapa trygghet och göra det lättare att sköta sig själv, kan skjuta fram, minska eller t.o.m. undvika behovet av hemtjänst eller flytt till särskilt boende. Trygghetsboendet skulle även kunna ses som en förebyggande insats för de äldre som känner sig otrygga i sina hem. Det finns stora fördelar med att förebygga och skjuta upp behovet av äldreomsorg, både ur ett individperspektiv och för att begränsa kostnaderna för morgondagens äldreomsorg.

Utvecklingen och utformningen av innehållet i våra särskilda boenden måste möta krav på ett ökat vårdbehov och ökning av personer med demenssjukdom samt multisjuka äldre.

Det sker en snabb utveckling inom välfärdsteknologin som kan bidra till ökad trygghet, säkerhet och delaktighet i samhället. Välfärdsteknologin kan stärka äldre personer till ett självständigare liv och bidra till bättre resursutnyttjande och kvalitet inom äldreomsorgen, samtidigt som det kan vara samhällsekonomiskt lönsamt. Det finns en nationell strategi för e-hälsa²⁷ för att stödja, engagera och motivera medborgarna samt ge stöd till verksamheter och personal.

Skurups kommun arbetar idag med välfärdsteknologi i form av kameratillsyn på natten, läkemedelsautomat, digital dokumentation mm.

²⁶ Framtidens äldreomsorg – en nationell kvalitetsplan. Regeringskansliet 2018
https://www.regeringen.se/49ee56/contentassets/faebe5c0bff14b9fb7cd9df7625d2e10/framtidens-aldreomsorg--en-nationell-kvalitetsplan-2017_18_280.pdf

²⁷ <https://ehalsa2025.se/>

Ett ökat användande av tekniska lösningar och digitala tjänster syftar till att skapa mer effektiva arbetssätt för våra medarbetare. En digitalisering av äldreomsorgen kan bidra till ökad kvalitet i insatsernas utformande och genomförande. Om rutinmässiga arbetsuppgifter tas över av teknik frigörs medarbetarnas tid till att utforma en mänsklig omsorg, med tid till möten, samtal, gemensamma måltider och närvaro.

Som en del i att lösa kommunens framtida utmaningar kan externa utförare bidra till helhetslösningar för äldreomsorgen. Om delar av framtidens äldreomsorg kommer utföras i kommunal eller privat regi styrs av politiskt fattade beslut.

Vad som kommer vara kommunens framtida ansvar kan komma att ändras utifrån justeringar och anpassningar av socialtjänstlagen.

Sammanfattning: Det kommande årtiondet kommer att ställa stora krav på kommunen. Inom allt snävare ekonomiska ramar ska insatserna till äldre vidareutvecklas, förbättras och göras allt mer flexibla och individanpassade.

8.0 Revidering

Genomgång och eventuell revidering av den Långsiktiga planeringen och framtidsberäkning av Skurups kommuns äldreomsorg bör göras en gång per mandatperiod av Individ- och omsorgsberedningen.